

Heinäveden varhaiskasvatuksen paikallinen suunnittelu

Voimassa 1.8.2026 alkaen

1. Johdanto

Tämä asiakirja ohjaa Heinäveden kunnan varhaiskasvatuksen järjestämistä ja toteuttamista. Asiakirja perustuu varhaiskasvatustalakiin (540/2018) sekä Opetushallituksen määräykseen OPH-465-2026 varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden muutoksista.

Varhaiskasvatustalain 22 § kumoamisen jälkeen paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ei ole lakisääteinen erityinen asiakirjavelvoite. Opetushallituksen määräyksen mukaisesti varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee kuitenkin toteuttaa paikallista suunnittelua, joka ohjaa toimintaa ja on velvoittavaa.

Heinävedellä paikallinen suunnittelu muodostaa kokonaisuuden, joka koostuu tästä asiakirjasta sekä sitä täydentävistä ohjeista, käytännöistä ja arviointia tukevista rakenteista.

1.2 Varhaiskasvatuksen paikallinen suunnittelu

Heinävedellä varhaiskasvatuksen paikallinen suunnittelu toteutetaan systemaattisena kokonaisuutena, joka perustuu valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin.

Paikallinen suunnittelu:

- ohjaa kaikkea varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa
- varmistaa toiminnan yhdenvertaisuuden
- tukee henkilöstön työtä ja johtamista

Paikallinen suunnittelu koostuu:

- tästä asiakirjasta
- yksikötason toimintasuunnitelmista
- lapsikohtaisista varhaiskasvatussuunnitelmista
- kunnan yhteisistä ohjeista ja toimintamalleista

Heinävedellä varhaiskasvatuksen vuosikello jaksottaa toimintavuoden työskentelyä sekä toimii keskeisenä toiminnan suunnittelun, arvioinnin ja tuen toteutumisen seurannan työkaluna.

Toiminnan itsearviointia tehdään Heinävedellä systemaattisesti ja säännöllisesti sekä ryhmä- että yksikötasolla noin kuuden (6) jakson sykleissä. Arviointi perustuu pedagogisen toiminnan tarkasteluun, tuen toteutumisen arviointiin sekä toiminnan kehittämistarpeiden tunnistamiseen.

Heinäveden varhaiskasvatuksen paikallisessa suunnittelussa ja tavoitteissa on huomioitu kunnan laaja hyvinvointikertomus 2022–2025, joka sisältää lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, maahanmuuttajien kotoutumisohjelma 2025–2029 sekä kunnan keskeiset strategiset ja henkilöstöä koskevat yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistävät suunnitelmat. Näiden tavoitteet huomioidaan varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

Paikallista suunnittelua arvioidaan vuosittain osana toiminnan arviointia ja kehittämistä. Paikallisen suunnittelun toteutumisesta vastaa varhaiskasvatuksen johto. Jokainen varhaiskasvatuksen työntekijä on velvollinen toimimaan tämän asiakirjan ja siihen liittyvien ohjeiden mukaisesti.

5.2.2 Monialainen yhteistyö

Monialainen yhteistyö on keskeinen osa Heinäveden varhaiskasvatuksen toimintaa.

Yhteistyötä tehdään:

- Siun soten hyvinvointialueen palveluiden kanssa (neuvola, perheneuvola, sosiaalipalvelut, perhepalvelut)
- esi- ja perusopetuksen kanssa
- muiden lapsen ja perheen tukipalveluiden kanssa

Monialaisen yhteistyön tavoitteena on:

- tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista
- tunnistaa tuen tarpeet varhaisessa vaiheessa
- varmistaa oikea-aikainen ja riittävä tuki

Yhteistyö toteutuu:

- konsultaatioina ja yhteisinä arviointikäytänteinä
- suunnitelmallisesti sovituisissa yhteistyörakenteissa ja säännöllisissä verkostotapaamisissa.

Heinävedellä varhaiskasvatuksen erityisopettajan (VEO) konsultointi- ja ohjauspalvelut ovat keskeinen osa monialaista yhteistyötä. VEO tukee henkilöstöä pedagogisissa ratkaisuissa, tuen tarpeen tunnistamisessa sekä tukitoimien suunnittelussa ja arvioinnissa.

Varhaiskasvatuksen sosionomin perhetukiohjauspalvelut tukevat tarvittaessa lapsen ja perheen kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä vahvistavat yhteistyötä kodin ja varhaiskasvatuksen välillä.

Yhteistyötä Siun soten hyvinvointialueen kanssa tehdään suunnitelmallisesti esimerkiksi lapsen tuen tarpeen arvioinnissa, palveluiden yhteensovittamisessa sekä perheiden kokonaisvaltaisessa tukemisessa.

Lapsen tuen tarpeen arviointi ja tuen järjestäminen tehdään yhteistyössä huoltajien ja eri asiantuntijatahojen kanssa. Tietojen käsittelyssä noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja huoltajien kanssa sovittuja käytäntöjä.

5.2.3 Varhennettu oppivelvollisuus ja siihen liittyvä yhteistyö

Varhennetun oppivelvollisuuden tarpeen arviointi perustuu monialaiseen yhteistyöhön.

Arviointi toteutetaan yhteistyössä:

- varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppilashuollon
- Siun soten hyvinvointialueen asiantuntijoiden
- huoltajien kanssa

Varhaiskasvatus:

- tuo arviointiin pedagogisen ja lapsen edun ensisijaisuuden näkökulman
- osallistuu lapsen kokonaistilanteen arviointiin
- hyödyntää varhaiskasvatuksen erityisopettajan (VEO) asiantuntemusta
- huolehtii tiedonsiirrosta esiopetukseen yhteistyössä huoltajien kanssa

Yhteistyössä Siun Soten hyvinvointialueen kanssa varmistetaan lapsen tuen tarpeen kokonaisvaltainen arviointi ja tarvittavien tukitoimien suunnittelu. Siirtymä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen suunnitellaan huolellisesti lapsen edun mukaisesti. Tarvittaessa järjestetään moniammatillinen verkostotyöskentely (oppilashuolto) lapsen tuen suunnittelun ja jatkumon varmistamiseksi perusopetukseen. Yhteistyö hyvinvointialueen ja eri toimijoiden kanssa tukee lapsen hyvinvointia ja varhaista tuen järjestämistä.

5.7 Paikallisesti tarkennettavat asiat

Heinäveden varhaiskasvatuksessa toimintaa ohjaavat seuraavat paikalliset painopisteet:

Lapsen hyvinvointi ja osallisuus

- lapsen kuulluksi tuleminen ja myönteiset vuorovaikutussuhteet
- luonto ja lähiympäristö
- turvallinen kasvu- ja leikkiympäristö

Pedagogiikan kehittäminen

- suunnitelmallinen ja tavoitteellinen toiminta
- leikin merkityksen vahvistaminen
- pienryhmätoiminta

Heinävedellä yksiköt/ryhmät käyttävät toiminnan suunnittelussa selkeitä lukujärjestyksiä toiminnan ohjaamisen välineenä. Lukujärjestykset tukevat sekä henkilöstön että lasten arkea, ja niissä korostuvat pienryhmätoiminta sekä toiminnan porrastaminen. Lukujärjestykset myös tukevat pedagogisen toiminnan ennakoitavuutta, lasten osallisuutta sekä henkilöstön työn suunnitelmallisuutta. Lukujärjestyksen laatimisesta vastaavat varhaiskasvatuksen opettajat yhteistyössä tiiminsä kanssa.

Yksiköissä ja tiimeissä laaditaan tiimi- tai yksikkökohtaiset tiimisopimukset. Tiimisopimukset sisältävät päiväkodin toimintakulttuuriin ja pedagogiikkaan liittyvät keskeiset linjaukset, yhteiset toimintatavat sekä työnjaon periaatteet. Tiimisopimusta päivitetään säännöllisesti jokaisen jakson päättyessä tapahtuvan arvioinnin yhteydessä varhaiskasvatuksen vuosikellon mukaisesti.

Tuki ja varhainen puuttuminen

Heinävedellä varhaiskasvatuksen tuen toteutumista ohjaa rakenteellinen toimintamalli:

Yleinen tuki on kaikkia lapsia koskevaa ja se nähdään Heinävedellä varhaisena tukena, joka on perusta pedagogisesti laadukkaalle toiminnalle. Tuen eri tasot yleisestä tehostettuun sekä erityiseen muodostavat jatkumon, jossa lapsen tukea vahvistetaan tarpeen mukaan.

- varhaiskasvatuksen tuen tiimi toimii tuen suunnittelun ja arvioinnin asiantuntijaryhmänä
- käytössä ovat yhteiset tuen arviointilomakkeet
- tuen toteutusta ohjaa yhteinen prosessikaavio

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan (VEO) konsultointi tukee henkilöstöä tuen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Varhaiskasvatuksen sosionomin perhetukiohjaus vahvistaa perheiden tukemista ja yhteistyötä huoltajien kanssa.

Yhteistyö huoltajien kanssa

- avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus
- huoltajien osallistaminen (mm. vanhempainillat ja tapahtumat, tyytyväisyyskyselyt)

Arviointi ja kehittäminen

- toiminnan säännöllinen arviointi (asiakkaat, työntekijät, lapset)
- varhaiskasvatuksen vuosikello ohjaa pedagogisen toiminnan ja toimintakulttuurin arvioinnissa: itsearviointia toteutetaan ryhmä- ja yksikötasolla säännöllisesti noin kuuden (6) jakson sykleissä
- henkilöstön osaamisen kehittäminen ja hyödyntäminen

Paikalliset toimintakäytännöt mm. turvallisuuteen liittyen tarkennetaan erillisissä ohjeissa ja yksikötason suunnitelmissa. Yksikötasoisesti tulee olla laadittuna pelastussuunnitelma, joka sisältää ulos- ja sisälle suojautumisen ohjeet sekä lapsen lähietsintäohjeistuksen. Heinäveden varhaiskasvatuksessa noudatetaan varhaiskasvatuksen johdon laatimaa lääkehoitosuunnitelmaa, joka on laadittu yhteistyössä Siun soten hyvinvointialueen ohjeistukset huomioiden.

6. Voimaantulo

Tämä asiakirja tulee voimaan 1.8.2026 ja sitä noudatetaan kaikessa Heinäveden kunnan varhaiskasvatustoiminnassa.

Asiakirjaa päivitetään tarvittaessa lainsäädännön, Opetushallituksen määräysten sekä toiminnan arvioinnin perusteella.